

Nota inzake de benoeming van de Commissie der
Europese Gemeenschappen.

MINISTERRAAD

18 FEB. 1966

5a
Besproken en
afgehandeld

In de EEG-Raadzitting te Luxemburg op 28 en 29 januari 1966 is afgesproken, dat bij de eerstvolgende vergadering van de Raad de vertegenwoordigers van de regeringen der Lid-Staten bijeen zouden komen en een aanvang zouden maken met de besprekingen over de samenstelling van de nieuwe Commissie alsmede over de keuze van de Voorzitter en de Vice-Voorzitters. Ter voorbereiding daarvan volgt hieronder een analyse van het probleem.

- I. Volgens het fusieverdrag worden de Voorzitter, de Vice-Voorzitters en de leden van de Commissie terstond na de inwerkingtreding van dit verdrag benoemd. De benoeming geschiedt in onderlinge overeenstemming door de regeringen der Lid-Staten. Het mandaat van de leden duurt vier jaar. Zij zijn herbenoembaar. De Voorzitter en de drie Vice-Voorzitters worden voor twee jaar aangewezen uit de leden. Ook zij zijn herbenoembaar. De eerste maal duurt het mandaat van de leden tot de datum van inwerkingtreding van de fusie der Gemeenschappen en ten hoogste drie jaar. De Commissie zal gedurende die tijd bestaan uit veertien leden, ten hoogste drie per nationaliteit. Daarna wordt het aantal tot negen leden teruggebracht; het aantal van de zelfde nationaliteit mag dan niet meer dan twee bedragen.

De huidige drie executieven tellen thans tezamen 23 personen, te weten: de Hoge Autoriteit negen leden, de EEG-Commissie eveneens negen leden en de Euratom-Commissie vijf leden. Er zijn in totaal acht Voorzitters en Vice-Voorzitters. De verdeling van deze ambten over de verschillende nationaliteiten is als volgt:

<u>Voorzitterschappen</u>	:	Italië (Hoge Autoriteit)
		Duitsland (EEG-Commissie)
		Frankrijk (Euratom-Commissie)
<u>Vice-Voorzitterschappen:</u>		België 1 (Hoge Autoriteit)
		Nederland 1 (EEG-Commissie)
		Frankrijk 1 (EEG-Commissie)
		Italië 2 (EEG-Commissie en Euratom-Commissie).

De benoeming van de nieuwe Commissie kan niet alleen problemen opwerpen in verband met de bekende Franse opvattingen omtrent de positie van de Commissie in het algemeen en het optreden van de huidige Commissarissen in het bijzonder, doch tevens in verband met de verdeling van het voorzitterschap en de vice-voorzitterschappen over de verschillende nationaliteiten. Er zullen nu vier ambten (1 voorzitterschap en 3 vice-voorzitterschappen) beschikbaar zijn voor 6 nationaliteiten.

Aangenomen mag worden dat Luxemburg geen ambt voor het Luxemburgse Commissie-lid zal vragen, doch - evenals in de huidige constellatie - genoeg zal nemen met het feit dat de Secretaris-Generaal van de Raad alsmede de Voorzitter van het Hof Luxemburger zijn. Het aantal landen dat aanspraak maakt op bekleding van een van de vier ambten van de nieuwe Commissie wordt dan tot vijf beperkt.

II. Voor de oplossing van dit vraagstuk dienen de volgende aspecten in beschouwing te worden genomen:

a. Roulering van de Voorzitters en Vice-Voorzitters.

Bij de benoeming van de EEG-Commissie in 1958 hebben de Ministers van Buitenlandse Zaken het principe aangenomen, dat in de toekomst een zekere roulering zou plaatsvinden voor wat betreft de nationaliteiten van de verschillende Voorzitters en Vice-Voorzitters. Hoewel hierover niet gesproken is, zou een roulering hetzij iedere twee jaar hetzij iedere vier jaar kunnen plaatsvinden. Aan het principe is tot nog toe geen uitvoering gegeven, omdat men een evenwicht tussen de nationaliteiten tot stand bracht door de verdeling van de ambten over de drie executieven. Aangezien deze mogelijkheid bij de fusie wegvalt, zou men het principe van de roulering een zekere toepassing kunnen geven. Het dient echter niet een verplichte rotatie te worden, zoals van Franse zijde vermoedelijk wordt geëist. Een te snel wisselende ambtsvervulling is immers niet bevorderlijk voor de continuïteit van het beleid. Voorts zal het wellicht ook moeilijker zijn dan voorheen om een persoon van de hoogste kwaliteit te vinden voor het bekleden van het voorzitterschap, daar

de animo hiervoor niet groot zal zijn wanneer men weet dit na enkele jaren voor het gewone lidmaatschap te moeten verwisselen. Tenslotte zal een Commissie, telkens onder leiding van een andere persoon, een minder sterke positie kunnen innemen. Het verdient daarom wellicht aanbeveling dat het voorzitterschap in principe niet om de twee jaar doch om de vier jaar rouleert; voor wat betreft het vice-voorzitterschap is zulks van minder belang.

b. De eerste periode.

Zoals onder I werd aangegeven zal het mandaat van de thans te benoemen Commissie ten hoogste drie jaar duren (vermoedelijk zal dit de termijn worden, aangezien met de fusie der Gemeenschappen zeker nog 3 jaar is gemoeid). Aangezien Voorzitter en Vice-Voorzitters voor twee jaar worden benoemd, zou er daarna nog slechts 1 jaar overblijven voor eventuele nieuwe kandidaten. Het verdient derhalve de voorkeur reeds nu af te spreken, dat de thans te benoemen Voorzitter en Vice-Voorzitters na 2 jaar zullen worden herbenoemd en dus in totaal 3 jaar hun ambt zullen uitoefenen. Gedurende deze tijd zal vermoedelijk vrijwel de eindfase van de Gemeenschappelijke Markt zijn bereikt (vermoedelijke ambtsduur: 1 juli 1966 - 1 juli 1969). In ieder geval zal dan ook het landbouwbeleid tot stand zijn gekomen.

c. Personen voorzitterschap en vice-voorzitterschap.

België zal - zoals met de Belgische Regering is afgesproken - een kandidatuur Mansholt ondersteunen. Voorts hebben Nederland en België afgesproken de kandidatuur van de heer Hallstein, als Duitsland die zou voorstellen, te ondersteunen. Uit de Tweede Kamer is de wens naar voren gekomen dat de heren Hallstein en Mansholt in de nieuwe Commissie zouden worden opgenomen en dat zij resp. Voorzitter en één der Vice-Voorzitters zouden worden.

Indien het Voorzitterschap aan een der drie grootste landen zou toevallen, is een vice-voorzitterschap voor elk der twee andere grote landen waarschijnlijk. Nederland zou dan het derde voorzitterschap voor de heer

Mansholt kunnen claimen. Naast eventuele bezwaren van Franse kant tegen de heer Mansholt zouden dan bezwaren kunnen rijzen van België, dat er een vice-voorzitterschap (dat nl. van de Hoge Autoriteit) op achteruitgaat. Aan laatstbedoeld bezwaar zou door een afspraak tot roulering kunnen worden tegemoet gekomen. Overigens zij er aan herinnerd dat de regeringen in het verleden dit soort problemen wel eens hebben "opgelost" door meer vice-voorzitters aan te stellen dan de Verdragen hadden voorzien (EGKS twee i.p.v. één en EEG drie i.p.v. twee). Een dergelijke regeling ware zeker niet aan te bevelen!

III. De vraag is wie Nederland naast de heer Mansholt wenst voor te stellen. Gedurende (vermoedelijk) drie jaar zal Nederland namelijk twee leden in de Commissie kunnen doen benoemen. Aangezien thans de heren Mansholt, Linthorst Homan en Sassen zitting hebben, zal één van hen moeten afvallen, tenzij men geheel nieuwe leden zou willen voorstellen.

De vraag doet zich verder voor hoe van Nederlandse kant dient te worden gereageerd indien duidelijk is dat Frankrijk kandidaten voor het lidmaatschap stelt die naar onze maatstaven niet voor het ambt van Europees Commissaris in aanmerking komen, hetzij omdat hun onafhankelijkheid een fictie is, hetzij omdat hun kwaliteit zodanig laag is dat, Frankrijk hiermede kennelijk het politieke prestige van de Commissie wil doen dalen. In het verleden was het min of meer stilzwijgende usance geen bezwaren te maken tegen elkaars kandidaten, behalve wanneer een voorgestelde functionaris politiek of moreel totaal onaanvaardbaar zou zijn. Toen in 1965 de Franse Regering voorstelde de heer Hirsch, Voorzitter van de Euratom-Commissie, te vervangen door de heer Châtenet omdat zij ontevreden was met zijn onafhankelijk optreden, hebben de Vijf zich dan ook bij deze vervanging neergelegd. Indien Frankrijk echter kandidaten van andere nationaliteit zou weigeren te aanvaarden, dient uiteraard een andere politiek te worden gevolgd.